

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

31. Qualiter ex causis pluribus simul acquiratur juspatronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

PARAGRAPHVS II.

De jurispatron. efformatione,
seu prima acquisitione.

Questio 29. In patronatus unde, & qualiter ortum seu intro ductum ?

Respondeo : attento primitiva Ecclesie usu, fundatio vel dotatio Ecclesiarum seu prebendarum jus istiusmodi non gignebat; cum hæc omnia fierent ex solo impulsu pietatis, & amore religionis propagandæ & conservandæ. C. de Luc. de jure. in sum. n. 3. Quin & SS. canonibus cautum, ut beneficii seu Ecclesie fundator dotatove nullam hinc potestatem consequeretur. *Can. moverint* 10. q. 1. non solum quod ad dispositionem, sed etiam quod ad honorem professionis præter illum, qui Christi fidelibus indifferenter exhibetur. Argumento *c. pia mentis* ab. q. 7. Lot. l. 3. q. 3. n. 3. frigescente deinde charitate, ex prudente Ecclesie consilio ad alliciendos fideles laicos ad Ecclesias fundandas & dotandas, per viam gratiæ & privilegiæ inductum, indultumque iis jus patronatus honorifici per speciem protectionis & defensionis (quæ aliis advocacionis titulo veniebat) Ecclesiarum seu beneficiorum, maxime ab alienationibus rerum & reddituum in eas a se collocatorum. *c. filius*, 16. q. 7. C. Luca. *cit. num. 3.* Lott. *loc. cit. n. 5.* Mox etiam gratitudinis ergo concessum, ut patrono ejusve filiiis vergentibus ad egestatem ab Ecclesia de alimentis prospiceretur. *Can. quicumque*, 16. q. 7. ad exemplum patroni, qui in casu egestatis potest a suo liberto alimenta consequi. Lott. *juxta l. alimenta, de libert. num. 6. & 7.* Præterea ex Toletan. concil. 9. inductum, ut quamdiu viverent ipsimet fundatores, eis permitteretur, etiam offerre rectores idoneos Episcopis, per eos ordinandos & promovendos. *Can. decurrimus. eadem causa*, 16. q. 7. Lott. *num. 8.* SS. Canonibus interim necdum agnoscentibus facultatem ullam seu potestatem hoc ipsum jus offerendi (quod hodie jus præsentandi vocamus) trans ferendi de persona fundatoris in successores seu inter vivos, seu in ultima voluntate, Lott. *num. 9.* juxta Archid. *in c. hortatur. d. 71. num. 2.* Denique dum exinde fundatores confuessent in fundationis limine hanc legem adjicere, ut sibi alterive à se designato jus tale offerendi seu præsentandi unâ cum aliis prærogativis advocatiæ, honoris, alimentorum, præservaretur; Pontifices rati id minime eis invidendum, ut passim invitarentur tam clerici, quàm laici ad fundandas Ecclesias, jus generaliter iis concessere, adjunctâ insuper permissione idem jus in alios transferendi; ac ita usureceptum est, ut modò non sit jus amplius extraordinarium & exorbitans, sed commune & ordinarium, ut satis ostendit totus iste de jurep. titulus in jure *Can. Lott. à num. 14.* Unde qui patronatum præterdit in Ecclesia, & si dicatur niti contra juris communis præsumptionem, secundum quod omnia beneficia præsumuntur libera; non tamen contra jus ipsum; cum potius sit secundum illud: aliud enim est aliquid refragari juris præsumptioni, aliud juri ipsi, ut Covar. *var. resol. l. 1. c. 17.* Lott. *num. 20. & 21.* de hac jurispat. introductione, processu, & incrementis vide Beroum *in rub. de judicis num. 57.* quem citat Lott. *cit. num. 21.* Atque ex his videtur, prærogativam illam jurispatro. unice prove-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

nire & dependere à concessione Ecclesie, & differre ab aliis prærogativis, quòd radix illius & fundamentum sit gratitudo juxta dicta superius.

Questio 30. Quot modis nascatur, seu primò acquiratur jus. intellige quòd ad proprietatem, de acquirenda enim illius, quasi possessione quæretur infra, ubi de probatione juris.

Respondeo : ad duplicem generalem speciem restringi jurispat. novam seu primam efformationem seu acquisitionem, nempe ad illam, quæ dicitur de jure communi; & alteram, quæ dicitur de jure singulari, seu mero privilegio. C. Luc. *in sum. de jurep. num. 11.* ad posteriorem reducuntur modi acquirendi patronatum consuetudine & præscriptione. Prioris speciei, nimirum acquirendi illum ex juris communis dispositione, tres sunt modi: videlicet ex fundatione seu concessione fundi pro Ecclesia ædificanda, ex illius ædificatione, ex dotatione, seu assignatione reddituum sufficiente ad necessaria ministrorum seu rectoris beneficii, & luminaria &c. Corrad. l. 4. c. 4. num. 27. Lott. l. 2. q. 8. num. 1. Less. l. 2. de. just. c. 34. n. 22. cum communi juxta gl. *in c. pia mentis*, 17. q. 7. & Trid. *sess. 25. c. 9.* per hæc enim tria deducitur Ecclesia seu beneficium de non esse ad esse, ut Innoc. *in rub. de jurep. num. 2.* & his tribus constringitur tota activitas juris communis, ut videlicet concessio jurispat. ex quavis alia causa facta nullatenus possit referri ad ipsum jus commune, sed ad merum & nudum privilegium. Lott. *num. 3. & 4.* Porro hi modi disjunctivè seu discretivè ac singulariter ad dictam acquisitionem sufficiunt; non verò cumulativè requiruntur; veluti si quis vel dederit fundum, vel construxerit, vel dotaverit, efficiatur patronus C. de Luca *loc. cit. num. 14.* Corrad. *loc. cit. num. 2.* Barb. *cit. l. 3. juris Eccles. c. 13. num. 25.*

Questio 31. Qualiter ex dictis causis pluribus simul acquiratur patronatus ?

Respondeo : sicut unus solus esse potest patronus Ecclesie, si idem omnia tria præstitit, ita & plures simul esse possunt patroni, ut dum unus fundavit, alter extruxit, tertius dotavit, jurep. utpote individuo, pertinente tunc ad omnes in solidum. Bassa. n. 1. to. 2. pag. 109. Pirh. n. 8. de Luca. *loc. cit.* Proceditque id ipsum, fiuntque omnes in hoc casu æqualiter patroni jure comunione, non attendens inæquali concursu, quia stante juris individuitate, ille, qui plus erogat, sibi præjudicare dicitur, & consensum dare, ut sibi æqualis socius fiat, qui minus erogat, Card. de Luca *ibid. num. 15.* Imò si plures simul darent fundum, omnes erunt patroni in solidum cum construente & dotante. Pirh. *loc. cit.* Corrad. *loc. cit.* citans Vivian. l. 2. c. 2. num. 1. ita tamen ut istorum concurrentium ad donationem fundi non censeatur, nisi unum suffragium ad præsentandum respectu constructis vel dotantis. Idem è contra esse videtur, dum plures concurrunt ad constructionem vel constituendam dorem.

2. Ex his deducitur primò: si clericus (idem videtur de laico) de pecunia propria construat Ecclesiam in fundo Ecclesie, & clerico, & Ecclesie acquiri juspatrona. Bassa. *loc. cit. pag. 109. num. 2.* Secundò : si ex pecunia Ecclesie coemptus est fundus, & facta constructio, licet non ejus nomine, Ecclesie tamen acquiritur patronatus.

B 2

Bass.

Barb. *ibid.* Tertiò: si unus materiam ad construendam Ecclesiam, alter gratis operas ponit, ut faber, aut solvit ponenti, ambo erunt patroni, si de hoc cum auctoritate Episcopi convenerint, aliàs non; sed erit solus ille, qui materiam posuit. Barb. *ibid.* pag. 109. num. 2. Quartò: si laicus Capellam in ecclesia construat, vel dotet, non acquiritur illi soli juspatr. sed simul Ecclesie; quia Ecclesia fundum dat seu concedit juxta Bassam *cit.* pag. 110. citantem pro hoc Abb. in c. ad audientiam. de Eccles. adif. & Sylv. v. juspatr. n. 2. Garc. p. 5. c. 9. n. 40. Secus esset, si faciens Capellam in Ecclesia, solveret aliquid Ecclesie pro fundo; tunc enim Ecclesia dici non posset ponere fundum; cum illi solvatur pretium pro illo. Garc. *ibid.* n. 42. citans Gonz. gl. 10. num. 15. Nihilominus de consuetudine, ut Card. Luca *loc. cit.* num. 15. Garc. num. 41. Roch. q. 7. v. dotavit. &c. denegatur hoc jus ipsimet Ecclesie etiam gratis alicui privato solum & situm concedenti; quia non per hoc efficitur compatrona, nisi aliter caveatur.

Questio 32. An etiam ex fidei commissio fidei commissarius acquiratur juspatr.

Respondeo affirmative; non enim iis solum conceditur reservari jus hoc, à quibus liberalitus in ecclesiam diffuit, sed etiam iis, qui quasi ex fidei commissio ejus liberalitatis actum consumerent & effectuarent. Quod pariter habet in se juris rationem; quippe ex fidei commissio manumittendi libertus fit, non roganti, juxta §. qui autem. de instit. de sing. reb. per fidei commiss. relic. Lott. l. 2. q. 3. n. 16. & 17.

Questio 33. An igitur ex predictis causis acquiratur juspatr. in Ecclesia regulari?

Respondeo: non acquiri illud in ordine ad effectum juris presentandi, vel nominandi prelatum illius, aut alium superiorem in ea absque privilegio Apostolico in limine foundationis & dotationis. Corrad. *pr. benef. l. 4. c. 4. num. 30. & 37.* Card. de Luca. *loc. cit.* n. 24. Castrop. *cit.* p. 2. n. 4. Lott. l. 2. q. 6. n. 65. quia in tali ecclesia prelatum debet eligi, non presentari. c. 1. de Elect. Unde jam vi solius consuetudinis, etiam immemorialis patronus laicus nequit acquirere jus presentandi prelatum, seu Rectorem in ecclesia conventuali (sumitur hic ecclesia conventualis late pro quacunque ecclesia collegiata, sive regulari, cum aliàs strictè ac proprie sola ecclesia Religiosorum appellentur conventuales, quæ habent conventum regularem. Pirh. *h. t.* n. 34.) absque concessione Papæ; quod ipsum tamen patrono ecclesiastico concedere potest Episcopus juxta Pirh. *loc. cit.* sed & patronus, etiam laicus potest in fundatione per pactum seu conditionem appositam cum auctoritate & consensu episcopi, seu acceptatione ecclesie reservare sibi jus nominandi, seu presentandi prelatum, etiam in ecclesia conventuali secundum Pirh. qui pro hoc citat Barb. in c. nobis. h. t. Acquiritur autem in dicta ecclesia juspatr. quò ad iura honorifica, aliàsque patronales preminentias; Item quò ad jus presentandi in ecclesiis inferioribus ei annexis; cum sola prohibitio cadat in ecclesia conventuali. Card. Luca. *loc. cit.* Lott. n. 66. Uti & reservari & acquiri potest patronatus in beneficio intra illam existentibus ex eorum dotatione. Corrad. *loc. cit.*

Questio 34. An igitur etiam in altari jam ab alio extructo possit in abstracto fundari nova Capellania, & in ea ratione hujus fundationis, seu dotationis reservari patronatus.

Respondeo affirmative. Barb. *loc. cit.* n. 37. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 5. a. 15. Roch. v. dotavit. nu. 1. juxta decif. Rota, in Gerund. jurispatr. 22. April. 1622.

Questio 35. Num acquiratur juspatr. ei, qui fundavit, vel construxit, vel dotavit, dum is expresse illud sibi non reservavit in fundatione, dotatione; sive non dixit, se velle esse patronum, seu eà intentione se fundare, dotare, &c.

Respondeo affirmative: Castrop. *cit.* p. 2. num. 4. Card. de Luca. *loc. cit.* nu. 17. Garc. p. 5. c. 9. n. 62. Corrad. *loc. cit.* n. 29. dicens esse conclusionem receptissimam. Lott. l. 2. q. 7. num. 4. dicens esse verissimam, ac citans Lamb. l. 1. q. 2. a. 4. n. 1. Azor. p. 2. c. 19. q. 9. Roch. de juspatr. v. Ecclesiam fundavit. n. 12. pluresque alios, & plures Rotæ decif. contra Paulum de Citadinis in tr. de juspatr. p. 3. causa 2. n. 13. non enim est ad hoc necessaria reservatio expressa illius, sed sufficit tacita; cum ministerio juris, seu ipso jure quærat illi patronatus. Lott. & Castrop. *l. cit.* juxta c. nobis. h. t. Nisi tamen ipse fundator aut dotator expresse id remisisset (sicuti fundans ecclesiam potest illud in totum, vel pro parte remittere, & limitatè illud inducere in præjudicium hæredum vel descendantium. c. 1. h. t. in 6. Garc. *loc. cit.* num. 63. citans Lamb. l. 1. q. 2. a. 4. Roch. &c.) aut si non fecisset; in eo tamen verisimur casu, in quo non posset præsumi ab eo reservatum. Corrad. *cit.* num. 29. C. de Luca. *cit.* n. 17. Qualis præsumptio inter alias vehementior est, si statim à primæva beneficii erectione fundator passus sit beneficium provideri sine aliqua sui presentatione. Lott. *cit.* q. 7. num. 11. Lamb. *cit.* a. 4. n. 19. Uti contra, si mox ab erectione beneficii episcopus non nisi ad ejus presentationem providerit, satis intelligitur per hoc declarata voluntas fundatoris, sibi tale jus reservandi, etiam de consensu episcopi; observantia siquidem illico subsequuta bene indicat, quid gestum juxta l. fide interpretatione. ff. de ll. Lott. *l. cit.* Sumiturque etiam conjectura satis manifesta ex verbis fundatoris: si nimirum professus fuisset in ipsomet actu, moveri se intentu elemosynæ aut spei retributionis æternæ; cum cause istæ videantur directè adversari animo acquirendi patronatum. Lott. n. 12. citans Cresc. de jurep. decif. 1. n. 3. & Rotam decif. 564. p. 4. recent. n. 7. ac dicens, in eo casu cessare omnem controversiam. Insufficiens tamen videtur ratio præsumendi, fundatorem noluisse hoc jus sibi reservare, quòd generosioris & liberalioris animi erga Deum, majorisque sit meriti, fundare aut dotare ecclesiam, relicta ecclesia in libertate sua, nullo sibi reservato patronatu, & absque omni etià nominis proprii vel armorum sive insigniù apollitione juxta exemplum Constantini M. qui, ut Baron. *ad an. 324. n. 116.* nulli in tot celebribus roto ferè orbe à te erectis basilicis & memoriis sui nominis memoravè titulù inculpasse reperitur. De cetero in dubio ceterum fundator sibi reservasse patronatù hac validà urgente conjecturà ductà ab eo, quòd comuniter & ut plurimum sic fieri est consuetum. Lott. *cit.* *quest.* 7. num. 6. citans Decianum.